

SPOLEČNOST MLADÝCH AGRÁRNÍKŮ ČESKÉ REPUBLIKY

Moderní řízení podniků

12/015/1310b/152/000098

Finanční řízení

5. – 6. 2. 2014

1. Majetková a kapitálová struktura

- Každý podnik potřebuje ke své činnosti určitý majetek (aktiva), který je nutno krýt určitým zdrojem (kapitálem, pasívy).
- Majetek podniku = všechny prostředky, které podnik při své hospodářské činnosti používá.
- Pro účetnictví je charakteristický pohled na majetek ze dvou hledisek:
 - 1) konkrétní forma v jaké se projevuje (aktiva),
 - 2) zdroje, z kterých je financován (pasiva).

2. Rozvaha podniku

- Z tohoto dvojjediného pohledu na majetek vyplývá, že **aktiva se rovnají pasivům**.
- Přehled o majetku podniku a jeho zdrojích (struktuře majetku a kapitálu) k určitému datu podává **Rozvaha (balance)**.
- Druhy rozvah – zahajovací, počáteční, konečná, řádná, mimořádná. Jedná se o výkaz stavový, neboť obsahuje stavové veličiny (vyjádřené k určitému okamžiku).

3. Rozvaha podniku

ROZVAHA		
Investiční rozhodnutí	Aktiva (majetek)	Pasiva (kapitál)
	<div>Dlouhodobý majetek</div> <div>Oběžná aktiva</div>	<div>Vlastní kapitál</div> <div>Cizí zdroje (dluhy)</div> <div>Krátkodobé závazky z obchodního styku</div>
		Finanční rozhodnutí

...a jejich použití

Aktiva

Stálá aktiva

Dlouhodobý
hmotný majetek
(budovy, pozemky,
dopr. prostředky,...)
Dlouhodobý
nehmotný majetek
(software, práva,...)
Dlouhodobý
finanční majetek
(cenné papíry,...)

Oběžná aktiva

Zásoby (materiálu,
nedokončených
výrobků, výrobků,
zboží)
Dlouhodobé
pohledávky
Krátkodobé
pohledávky
Finanční majetek
(peníze)

Zdroje (kapitálu)...

Pasiva

Vlastní kapitál

Základní kapitál
Kapitálové fondy
Fondy ze zisku
Hospodářský
výsledek minulých let
Hospodářský
výsledek běžného
účetního období

Cizí kapitál

Rezervy
Dlouhodobé závazky
Krátkodobé závazky
Bankovní úvěry a
výpomoci

4. Aktiva

- **Struktura a velikost aktiv** vypovídá o **majetkové výstavbě (struktuře) podniku**. Aktiva jsou v rozvaze uspořádána jednak podle **funkce**, kterou v podniku plní, ale také podle **doby**, po kterou je majetek v podniku vázán.
- Podnik by se při své činnosti měl snažit o co nejvyšší využití majetku. Podnik by tedy měl mít jen tolik majetku, kolik skutečně potřebuje a to v takové struktuře, která nejlépe pomůže naplnit jeho cíle, při současném dosažení stálé platební schopnosti (schopnosti splácet své závazky).

5. Majetková struktura podniku

- **Podniky se obvykle liší nejen výší majetku, ale i jeho složením (strukturou). Těmito dvěma pohledy charakterizujeme majetkovou strukturu podniku.**
- Co ovlivňuje **výši majetku**
 - ✓ Rozsah podnikových výkonů (objem výroby, tržeb) a technické a technologické charakteristiky výroby
 - ✓ Stupeň využití celkového majetku. Čím lepší využití majetku, tím je menší absolutní potřeba tohoto majetku,
 - ✓ Cena majetku a stupeň jeho opotřebení.
- **Struktura** (skladba, složení) majetku závisí na:
 - ✓ technické náročnosti výroby (v jakém odvětví či oboru ekonomické aktivity podnik převážně působí),
 - ✓ stupni rozvinutosti peněžního a kapitálového trhu v daném regionu či teritoriu,
 - ✓ konkrétní ekonomické situaci podniku a orientaci jeho hospodářské politiky.

6. Pasiva

- **Struktura a velikost pasiv** vypovídá o **kapitálové struktuře podniku**. Pasiva jsou v rozvaze primárně uspořádána podle vlastnictví a druhotně podle doby, po kterou jsou podniku k dispozici.
- Podnik by měl mít jen tolik kapitálu, kolik potřebuje (nebo bude v blízké době potřebovat). Kapitál, který není využit a stojí podnik peníze (obvykle úroky), snižuje podnikový zisk.

7. Členění kapitálu

- Z hlediska vlastnictví:
 - ✓ Vlastní kapitál
 - ✓ Cizí kapitál
- Z hlediska času
 - ✓ Dlouhodobý kapitál = vlastní kapitál + dlouhodobý cizí kapitál
 - ✓ Krátkodobý kapitál = krátkodobý cizí kapitál

Cizí kapitál, ano nebo ne?

- Důvody **pro** použití cizího kapitálu
 - není k dispozici dostatek vlastního kapitálu,
 - přechodně není k dispozici potřebný kapitál,
 - použitím cizího kapitálu nevznikají jeho poskytovateli žádná práva na řízení podniku,
 - cizí kapitál je většinou levnější než vlastní kapitál, jeho použití tudíž zvyšuje efektivnost podniku.
- Důvody **proti** použití cizího kapitálu
 - cizí kapitál zvyšuje zadluženost podniku a tudíž snižuje jeho finanční stabilitu,
 - každý další dluh je dražší a je obtížnější ho získat,
 - vysoká zadluženost omezuje management.

8. Bilanční pravidla

Jejich smyslem je vhodně uspořádat strukturu kapitálu podniku vzhledem k majetkové struktuře.

- **Pravidlo financování** - podle tohoto pravidla by měla být životnost aktiv a pasív navzájem sladěna (například investiční majetek s dobou životnosti 6 let by měl být financován zdroji s dobou splatnosti právě 6 let).
- **Pravidlo vyrovnaní rizika** – vhodně upravuje kapitálovou strukturu (poměr mezi VK a CK by měl být vyrovnaný).
- **Pari pravidlo** – doporučuje, aby byla stálá aktiva financována prioritně z vlastního kapitálu, případně ještě z dlouhodobého cizího kapitálu.

9. Náklady kapitálu

- Každý kapitál něco stojí
- Obvykle platí, že:
 - cizí kapitál je levnější než vlastní,
 - s růstem zadluženosti roste i cena cizího kapitálu,
 - s růstem zadluženosti roste i požadavek akcionářů na vyšší dividendy,
 - substituce vlastního kapitálu dluhem přináší zlevnění nákladů na celkový kapitál až do určité míry zadluženosti

10. Organizování podniku

- Organizování je činnost vedoucí k vytvoření **organizační struktury**. Jde o základní podnikovou činnost vzhledem k nutnosti dělby práce a omezenosti rozpětí řízení (počtu podřízených, které je možné efektivně řídit).
- Smyslem organizování je vytvořit v podniku prostředí pro efektivní spolupráci všech zaměstnanců

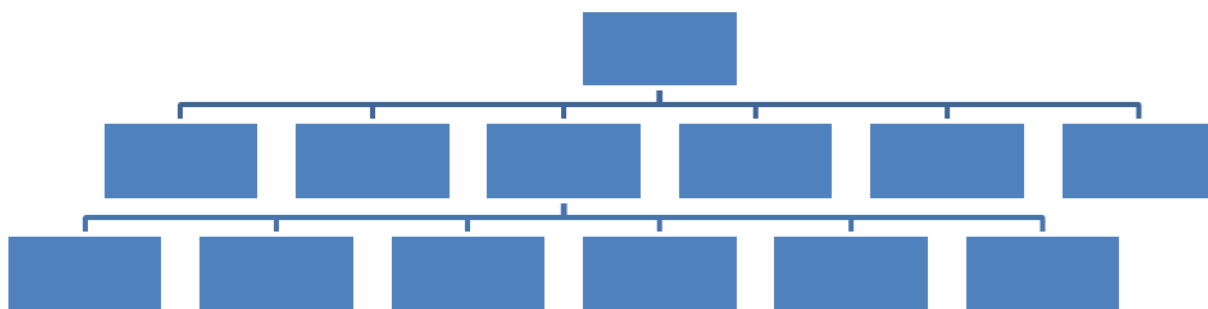
11. Organizační struktura

- **Organizační struktura představuje formu pro realizování obsahu** (cíle podniku). Organizační struktura musí mít takovou podobu (formu), aby umožňovala dosažení cílů. Změní-li se podnikové cíle, obvykle se změní i organizační struktura.
- Jde o „**účelovou formální strukturu organizačních jednotek** ve formálně organizovaném podniku“ (oproti neformální organizační struktuře, jež často přirozeně vzniká vedle této formální struktury)
- Neformální organizační struktura může formální organizační strukturu narušovat, ale díky svému přirozenému vzniku může mít výhody, díky nimž může být také využita k úpravě stávající formální organizační
- Organizační struktura **definuje funkční role** (kdo bude co dělat) a **vztahy** v podnikových procesech (dělba pravomocí, kdo je komu nadřízen a podřízen)
- S ohledem na limitující tělesnou i duševní kapacitu vedoucího existuje maximální počet podřízených, které je vedoucí schopen ještě optimálně vést, nebo řídit. Tento počet se označuje jako optimální rozpětí vedení nebo řízení.
Rozpětí řízení (počet osob, které je schopen vlastník nebo manažer řídit) je omezeno => vznik organizačních úrovní
- Při širokém rozpětí řízení vzniká plochá organizační struktura
- Při zužování rozpětí řízení se stává strmější

Plochá organizační struktura

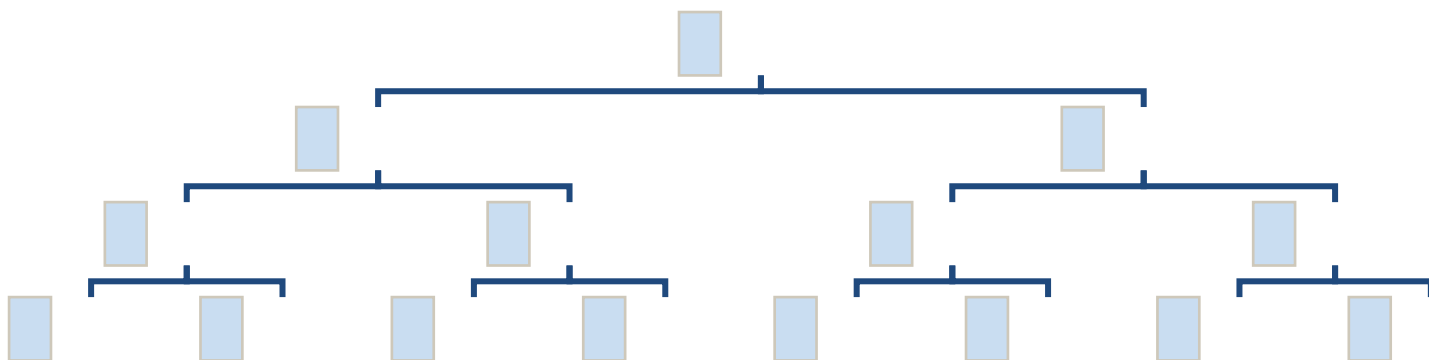
- Typická spíše pro menší podniky, má menší počet stupňů řízení
- Výhoda: lepší vertikální komunikace
- Nevýhoda: vyšší počet podřízených zatěžuje vedoucí pracovníky

Strmá organizační struktura

- Typická spíše pro větší podniky, má více stupňů řízení
- Výhoda: menší počet podřízených (nezatěžuje tolik vedoucí pracovníky)
- Nevýhoda: horší
- Vertikální komunikace

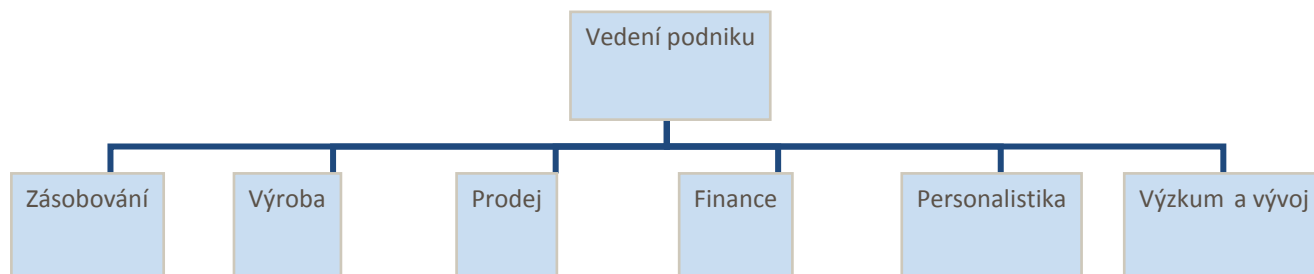
Při tvorbě organizační struktury jsou důležitá především dvě kritéria (možnosti):

- specializace podle funkcí, tj. funkcionalizace,
- specializace podle objektu, tj. divizionizace.

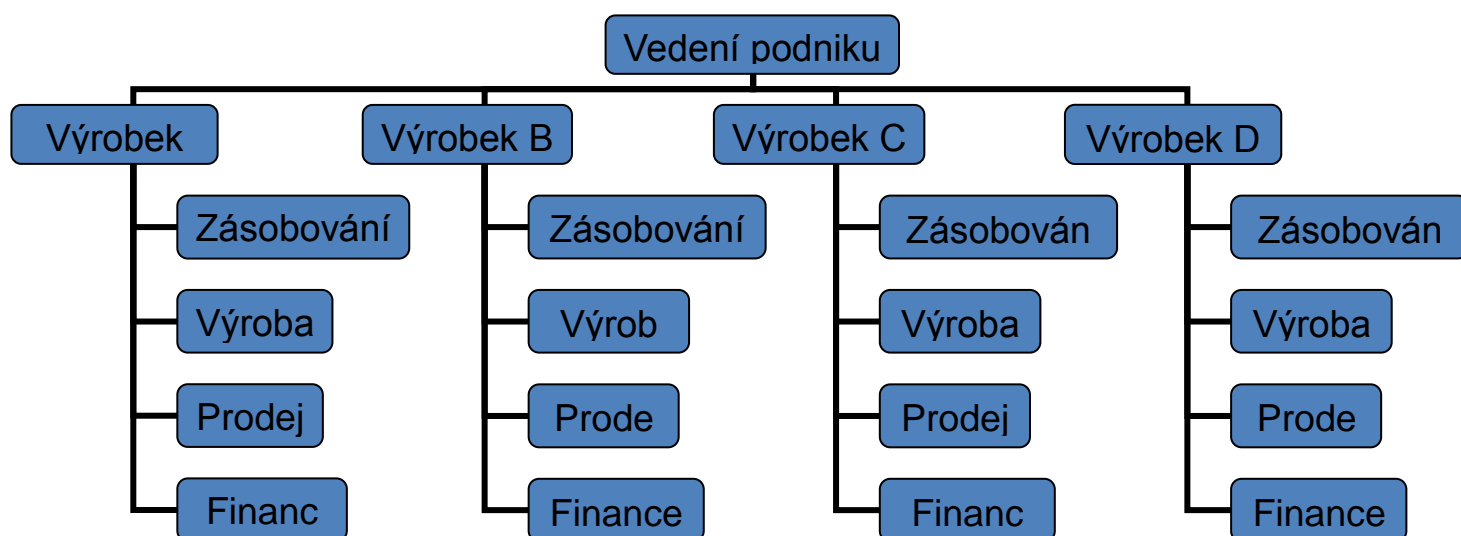
Funkčně specializované org.

- Organizační jednotky mají odpovědnost za plnění odpovídající funkce a mají k tomu pravomoc
- Výhody: funkční specializace
- Nevýhody: někdy horší komunikace mezi útvary

Objektově orientované org.

- Organizační jednotky se specializují na určitý objekt (výrobek, trh, region, projekt) – tvoří divizi
- Výhody: komplexní zaměření na určitý objekt
- Nevýhody: nemusí fungovat komunikace mezi divizemi, duplikace činností

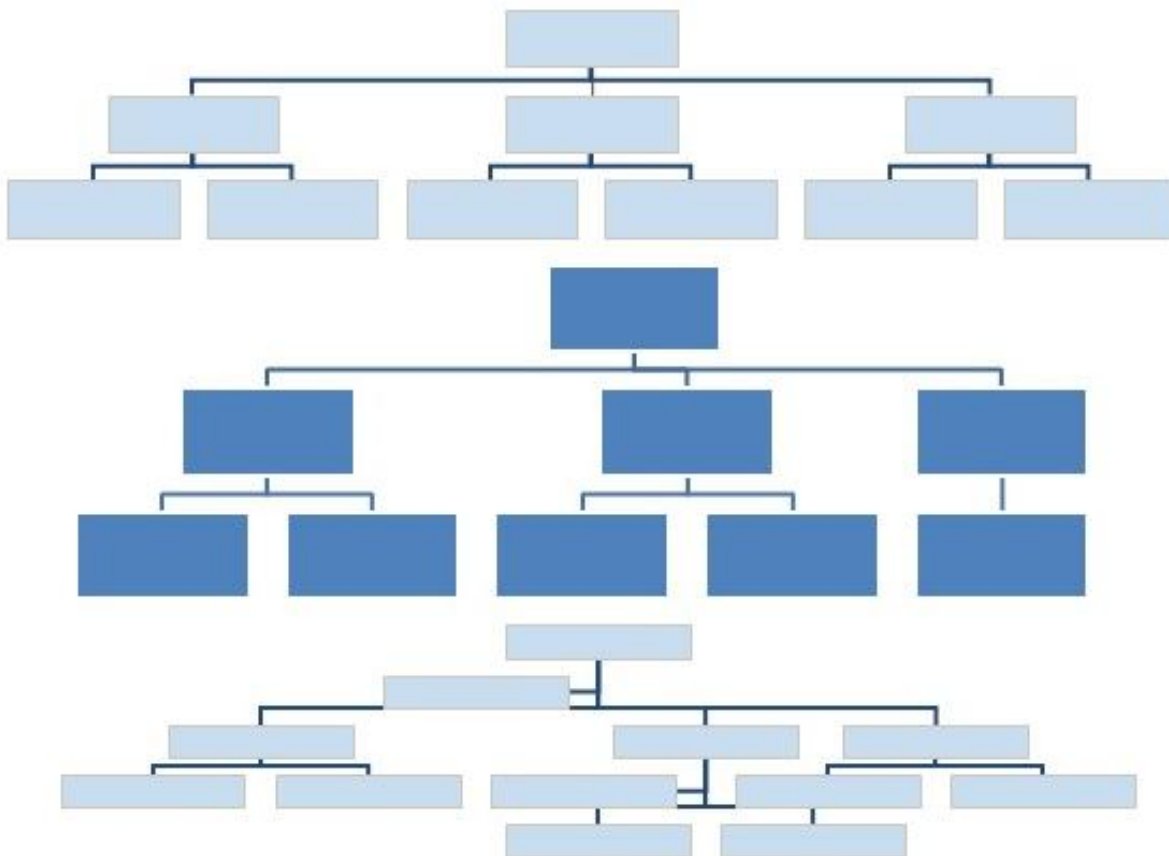

Vztahy organizačních jednotek

- Vztahy nadřízenosti a podřízenosti jsou definovány pravomocí.

Způsoby uspořádání vztahů

- **Jednoliniový** (liniový) systém – každý podřízený má jednoho nadřízeného
- **Víceliniový** (funkcionální) systém – podřízený má více funkčně nebo objektově specializovaných nadřízených
- **Liniově štábní systém** – spojuje výhody obou; část pravomocí delegují linioví pracovníci na štáby (poradní a podpůrná funkce) či funkčně specializované organizační jednotky (servisní jednotky)

Moderní formy organizací

- Projektové organizace (projektové řízení)
- Direct Marketing
- Virtuální organizace

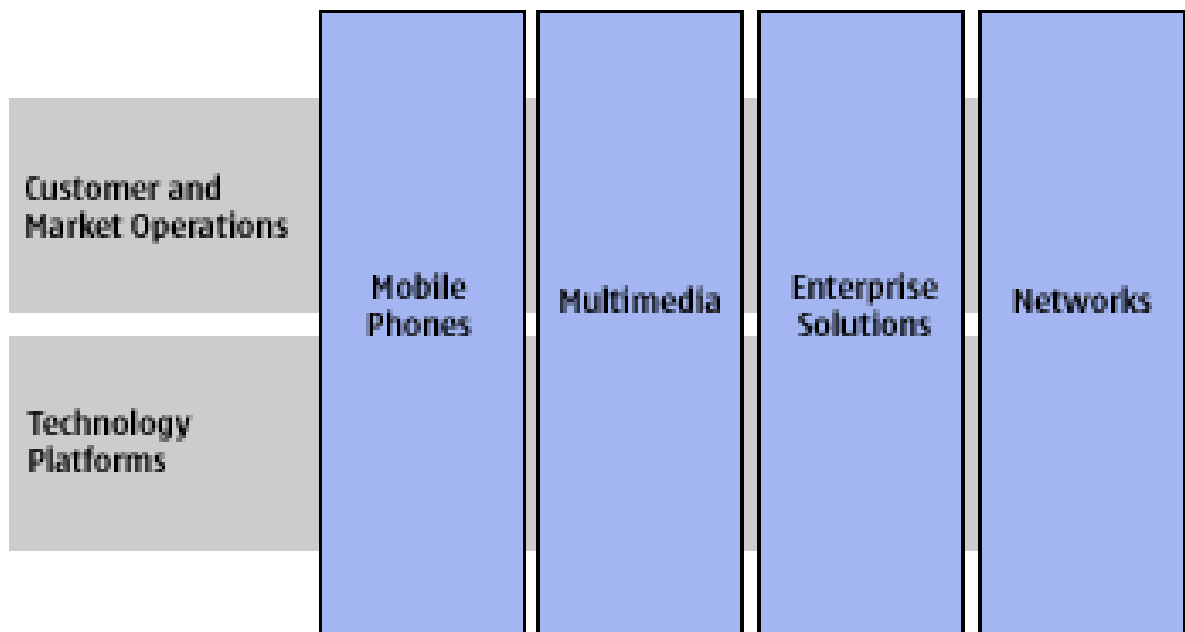
On-line obchody

Outsourcing (některé formy)

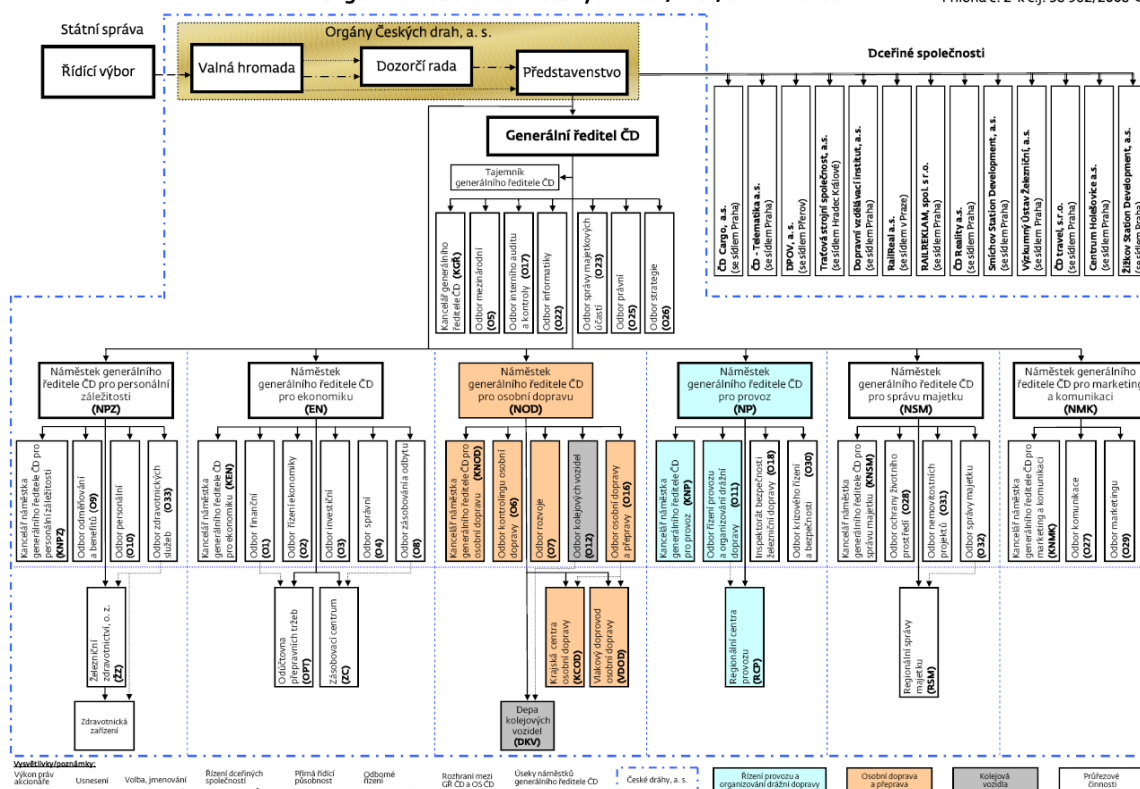
- a další...

Příklady organizačních struktur

Nokia Business Group Structure

Příloha č. 2 k č.j. 58 962/2008-O10

- Písemný přehled obvykle ve formě účtu, na jeho levé straně (debetní) je zachyceno konkrétní složení majetku podniku (všechna aktiva)
- Na pravé straně (kreditní) jsou všechny kapitálové zdroje, tzv. pasiva
- Jde o bilanční princip pohledu na majetek o rovnosti obou stran

- Majetkem podniku (obchodním majetkem) rozumíme souhrn všech věcí, peněz, pohledávek a jiných majetkových hodnot, které patří podnikateli a slouží k jeho podnikání
- Investiční majetek – stálá, fixní aktiva
- Oběžný majetek – oběžná aktiva

- Přechodná aktiva – položky přechodného charakteru mezi majetkem a náklady nebo výnosy

13. Majetková a finanční struktura podniku. Cash flow

1. Majetková struktura

- *faktory ovlivňující majetkovou strukturu*

2. Finanční struktura

- *míra zadluženosti a optimální finanční struktura*

3. Účetní ocenění aktiv a pasiv podniku

4. Cash flow

Bilance aktiv a pasiv (rozvaha) - majetková a finanční struktura podniku

- na straně aktiv - přehled o výši a struktuře majetku
- na straně pasiv - způsob financování tohoto majetku
- *Výkaz zisku a ztráty* - tvorba výsledku hospodaření (rozdíl mezi výnosy a náklady bez ohledu na to, zda vznikají skutečně reálné peněžní příjmy nebo výdaje
- *Výkaz toků peněžní hotovosti (cash flow)* – příjmy a výdaje podniku

14. Majetková struktura podniku

Majetek (aktiva) rozdělujeme na:

- ✓ dlouhodobý
 - slouží podniku dlouhou dobu
 - postupně se opotřebovává
- ✓ krátkodobý (oběžný) majetek

- v podniku přítomen v různých formách
- je neustále v pohybu, obrací se velmi rychle
(čím rychleji se obrací, tím přináší větší zisk)

15. Obsah majetkové struktury

1. Pohledávky za upsaný vlastní kapitál

2. Dlouhodobý majetek

- ✓ Dlouhodobý nehmotný majetek
- ✓ Dlouhodobý hmotný majetek
- ✓ Dlouhodobý finanční majetek

3. Oběžná aktiva

- ✓ Zásoby
- ✓ Pohledávky
 - dlouhodobé
 - krátkodobé
- ✓ Krátkodobý finanční majetek
 - krátkodobé CP a podíly
 - účty v bankách
 - peníze

4. Časové rozlišení

- ✓ Náklady příštích období
- ✓ Příjmy příštích období

Faktory ovlivňující majetkovou strukturu

Výše majetku je ovlivněna:

- **Růst podnikových výkonů** - zvyšuje požadavky na velikost majetku podniku při stejném stupni jeho využití a stejných cenách

- **Lepší (horší) využití majetku**

- vyjadřuje se jako poměr podnikových výkonů za určité období k průměrnému stavu majetku

- snižuje (zvyšuje) potřebu majetku

- **Změna cen**
působí na výši celkového majetku podniku přímo

Oceňování jednotlivých majetkových složek podniku ovlivňuje:

- kvalitu účetních informací o finanční situaci a zisku podniku,

- závěry finanční analýzy

- podnikové finanční plánování

Záměrné *nadcenění* majetku zvyšuje podnikový zisk

Podceněním majetku - lze snižovat zisk ovlivňovat základ zdanění, vytvářet skryté rezervy

Struktura majetku závisí na:

- *technické náročnosti výroby* - ovlivňuje podíl stálého hmotného i nehmotného majetku
- *stupni rozvinutosti peněžního a kapitálového trhu* – ovlivňuje výši a strukturu finančních investic
- *na konkrétní ekonomické situaci podniku a orientaci jeho hospodářské politiky*
- *likvidnosti jednotlivých složek majetku* - předpokladem finanční rovnováhy podniku (likvidnost majetku - jak rychle je podnik schopen přeměnit tento majetek na peněžní prostředky)

16. Finanční struktura podniku

Struktura podnikového kapitálu, ze které je financován majetek tohoto podniku

1. Vlastní kapitál

- ✓ Základní kapitál
- ✓ Kapitálové fondy
- ✓ Rezervní fondy, nedělitelný fond a ost. fondy ze zisku
- ✓ Výsledek hospodaření minulých let (nerozdělený zisk minulých let)
- ✓ Výsledek hospodaření běžného účetního období

2. Cizí zdroje

- ✓ Rezervy
- ✓ Dlouhodobé závazky
- ✓ Krátkodobé závazky
- ✓ Bankovní úvěry a výpomoci
 - dlouhodobé
 - krátkodobé

3. Časové rozlišení

- ✓ Výdaje příštích období
- ✓ Výnosy příštích období

Míra zadluženosti a optimální finanční struktura

- V rámci finanční struktury podniku - posuzovat a analyzovat zejména **relaci mezi vlastním a cizím kapitálem**
- je závislá na:
 - ✓ nákladech spojených se získáním příslušného druhu kapitálu
 - ✓ velikosti a stabilitě podnikového zisku

- ✓ majetkové struktury podniku
- ✓ udržení kontroly nad činností podniku

Náklady spojené se získáním příslušného druhu kapitálu

- závislé na době jeho splatnosti a riziku jeho použití z hlediska uživatele i věřitele (investora)
- ***Doba splatnosti:***
 - čím je doba splatnosti příslušného druhu kapitálu delší, tím vyšší cenu za něj musí uživatel zaplatit
 - nejlevněji krátkodobý cizí kapitál
 - nejdražší je základní kapitál (splatnost je neomezená)

Stupeň rizika, které podstupuje investor:

čím větší riziko dodavatel kapitálu podstupuje, tím vyšší cenu za příslušný kapitál požaduje:

- nejlevnější krátkodobý cizí kapitál
- dražší dlouhodobý cizí kapitál
- nejdražší základní kapitál (akcionáři proto oprávněně požadují dividendu vyšší, než je úrok, který by získali daleko bezpečnějším uložením peněžních prostředků do finančních investic)

Z hlediska riskantnosti zdrojů pro uživatele:

- akciový kapitál je nejméně riskantním kapitálem, (nevyžaduje splacení, nevyžaduje většinou stálé úrokové platby bez ohledu na dosažený zisk)
- ***Míra zadluženosti*** ovlivňuje výrazně náklady na pořízení celkového kapitálu podniku a tím i tržní hodnotu firmy
- Cenu cizího kapitálu ovlivňuje *systém zdanění* podniku - úroky z úvěrů, z obligací jsou odčitatelnou položkou pro zdanění zisku, dividendy (podíly na zisku) nikoliv

17. Výnosy, náklady, výsledek hospodaření

- tvorba výsledku hospodaření (rozdíl mezi výnosy a náklady bez ohledu na to, zda vznikají skutečné reálné peněžní příjmy nebo výdaje)

Vymezení pojmů náklad, výdaj

- **Náklad**

- účelový úbytek majetku nebo zvýšení závazku
- v peněžním vyjádření vynaložený majetek a práci za určitým účelem, na konkrétní výkon (výkonem rozumíme výrobek, práci, službu).

Náklady nelze ztotožňovat s výdaji.

- **Výdaj**

- jednostranné vynaložení (úbytek) majetku v peněžním vyjádření.
- Proti výdaji nemusí stát konkrétní účel.

Vymezení pojmů výnos, příjem

- **Výnos**

- přírůstek majetku v peněžním vyjádření
- snížení závazku za určitou konkrétní práci, službu, výrobek.

Od výnosů je nezbytné odlišit příjmy.

- **Příjem**

- představuje přírůstek majetku v peněžním vyjádření bez účelového vymezení.

„Výkony“ obsahují:

- a) Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb

- b) Změna stavu zásob vlastní výroby, to je nedokončené výroby, polotovarů, výrobků a zvířat
- c) Aktivaci

„**Obchodní marže**“ představuje rozdíl z vyúčtovaných tržeb za prodej zboží a nákladů vynaložených na prodané zboží.

„**Přidaná hodnota**“ obsahuje součet položky „Obchodní marže“ a rozdílu položek „Výkony“ a „Výkonová spotřeba“.

18. Cash flow

Pohyb peněžních prostředků

- (jejich přírůstek a úbytek) podniku za určité období

Kvantifikovat lze dvěma způsoby:

- přímou metodou
- nepřímou metodou

a) **přímo** – pomocí sledování příjmů a výdajů podniku za dané období

Počáteční stav peněžních prostředků

+ Příjmy za určité období

- Výdaje za určité období

= Konečný stav peněžních prostředků

b) **nepřímo** – pomocí transformace zisku do pohybu peněžních prostředků a následnými úpravami o další pohyby peněžních prostředků v souvislosti se změnami majetku a kapitálu:

POČÁTEČNÍ STAV PEN. PROSTŘEDKŮ

Výsledek hospodaření běžného období

- odpisy
- tvorba rezerv a opravných položek
- snížení rezerv a opravných položek
- zvýšení pohledávek a přechodných účtů aktiv
- snížení pohledávek a přechodných účtů aktiv
- zvýšení závazků (krátkodobých) a KBÚ a přechodných účtů pasiv
- snížení závazků (krátkodobých) a KBÚ a přechodných účtů pasiv
- zvýšení zásob
- snížení zásob
 - zvýšení stavu krátk. fin. majetku
 - snížení stavu krátk. fin. Majetku
 -

CASH FLOW Z PROVOZNÍ ČINNOSTI

- výdaje s pořízením dlouhodobého majetku
- příjmy z prodeje dlouhodobého majetku

= CASH FLOW Z INVESTIČNÍ ČINNOSTI

± dlouhodobé závazky, popř. krátkodobé závazky

± dopady změn vlastního kapitálu

= CASH FLOW Z FINANČNÍ ČINNOSTI

CASH FLOW CELKEM ($CF_{PC} + CF_{IC} + CF_{FC}$)

KONEČNÝ STAV PEN. PROSTŘEDKŮ

Kategorie cash flow je možné využít:

ve finanční analýze pro hodnocení finanční stability podniku (schopnost podniku vytvářet finanční přebytky, splácet závazky a vyplácet dividendy)

- při krátkodobém plánování peněžních příjmů a výdajů
- při střednědobém a dlouhodobém sestavování finančních výhledů podniku
- při hodnocení efektivnosti investičních variant
- při posouzení schopnosti podniku financovat investice vlastními zdroji
- při oceňování podniku

Peněžní prostředky mohou podniky získávat:

- a) zvyšováním různých forem vlastního kapitálu (např. emisí akcií, splácených akcionáři v penězích),
- b) přijímáním úvěrů (v peněžní formě),
- c) prodejem nepeněžních složek majetku za peníze, inkasem pohledávek, hotovostním prodejem.

Peněžní prostředky podniky používají analogicky:

- a) vracením vlastního kapitálu (např. při likvidaci podniku, jinak spíše výjimečně), či výplatami z vlastního kapitálu (např. výplaty dividend v penězích),
- b) splácením dodavatelských závazků v penězích, bankovních úvěrů, placením úroků, daní, mzdových aj. závazků,
- c) nákupem nepeněžních složek majetku.

19. Kapitálová struktura podniku

Vymezení pojmu kapitálová struktura podniku

Kapitálová struktura podniku - struktura zdrojů (pramen, původ) z nichž byl pořízen majetek

Lze členit: na vlastní kapitál (vložil podnikatel) a na cizí kapitál (vložil věřitel = dluh)

Celková velikost kapitálu záleží na mnoha okolnostech:

- velikost podniku /optimální - majetek, které se zhodnocuje/
- rychlost obratu kapitálu - nepřímá závislost
- organizaci odbytu - s prodejní sítí - více kapitálu

Podnik může být:

- ✓ **PODKAPITALIZOVÁN** - platební neschopnost (insolvence)
- ✓ **PŘEKAPITALIZOVÁN** - nízká rentabilita kapitálu

Vlastní kapitál - základ podnikání

- patří majiteli, na začátku vzniká vkladem ZK a je postupně zvětšován

podnikatelskou (výdělečnou) činností:

- je nositelem podnikatelského rizika
- je ukazatelem finanční jistoty, tj. podílem na celkovém kapitálu
- není stálou veličinou, mění se podle výsledků hospodaření v období

u FO - peněžité i nepeněžité vklady

u PO = lze rozdělit do několika položek:

- ✓ **Základní kapitál** - peněžité i nepeněžité vklady společníků, emise akcií
- ✓ **Kapitálové fondy** - převážně emisní ážio, dotace, dividendy, oceňovací rozdíly z majetku

- ✓ **Fondy ze zisku** - povinnost ze zákona (s. r. o., a. s., družstva). Tvoří je Zákonný rezervní fond, Nedělitelný fond nebo předepsaná stanoviska - statutární fondy, ostatní fondy
 - ✓ **Nerozdělený výsledek** (z hospodaření minulých let) - (výsledek hospodaření - po odvodu daní = nerozděluje se mezi majitele (akcionáře), ale slouží dalšímu podnikání nebo přidělen do Rezervních fondů
 - **Výsledek hospodaření** (běžné zúčtovací období) - ztráta běžného účetního období i neuhrazená ztráta minulých let
 - **Cizí kapitál - další zdroje financování podniku**
- v ČR - podkapitalizace
 - je dluh (závazek) podniku, který musí být v určité době splacen.

Podle data splatnosti rozdělujeme:

- **Krátkodobý cizí kapitál** - do 1 roku - bankovní úvěry, dodavatelské úvěry, zálohy od odběratelů, dosud nevyplacené mzdy, nezaplacené daně, výdaje příštích období, dlužné dividendy
- **Dlouhodobý cizí kapitál** - nad 1 rok - dlouhodobé bankovní úvěry, emitované podnikové dluhopisy, leasingové dluhy, jiné dlouhodobé závazky

Rezervy - financování nepředvídaných výdajů v budoucnu (např. kurzové ztráty, opravy budov, nedobytné pohledávky)

- Vytvářena na vrub nákladů, odlišnost od rezervních fondů ze zisku.

- Lze využít i tichých (skrytých) rezerv - nižší ocenění aktiv a vyšší ocenění dluhopisů, také zrychlené odpisy

Příčiny použití cizího kapitálu

- podnikatel nemá dostatečný vlastní kapitál
- podnikatel přechodně nedisponuje potřebný kapitál

Použitím cizího kapitálu nevznikají jeho poskytovateli práva k řízení podniku

Cizí kapitál je levnější než kapitál vlastní (daňový štít) - pokud nejsme podnikatelský subjekt - neplatí!

Pak platí i teze o tzv. FINANČNÍ PÁCE (každá 1 koruna cizího kapitálu přináší efekt rozdílu mezi „výnosností a úrokovou mírou“)

Dlouhodobý majetek

- Slouží podniku dlouhou dobu (obvykle déle než jeden rok) a tvoří podstatu jeho majetkové struktury (předpisy přesně stanoví, co do něj patří)
- Není získáván za účelem dalšího prodeje

Člení se do tří základních skupin:

1. Nehmotná aktiva
2. Hmotná aktiva
3. Finanční aktiva

20. Dlouhodobý hmotný majetek

- Slouží v podniku dlouhou dobu a postupně je opotřebováván (budovy, stavby, stroje, výrobní zařízení, přístroje, inventář, dopravní prostředky, ale i ten, který se neznehodnocuje (pozemky, umělecká díla, zlato, drahé kameny, atd.)
- V praxi se člení na movitý majetek (movitosti), který lze přemisťovat (stroje) a nemovitý majetek, který nelze přemisťovat
- Nespotřebovává se najednou, tím přináší svou hodnotu ve formě odpisů do nákladů

Otázka: Je pro podnik vhodnější mít raději více tohoto majetku, či méně? Jak to ovlivňuje ekonomické zdraví firmy?

Dlouhodobý nehmotný majetek

Za úplatu získaná oprávnění, licence, autorská práva, SW, obchodní značka, goodwill firmy, atd.

Dlouhodobý finanční majetek

Finanční účasti podniku (podíly) v jiných podnicích, cenné papíry (akcie, dluhopisy)

Náklady příštích období

Zřizovací náklady u akciových společností, náklady na výzkum a vývoj,

21. Co je to oběžný majetek?

Je v podniku přítomen v různých formách:

- Ve věcné podobě jako zásoby materiálu
- Rozpracované výroby a hotových výrobků
- Peněžní podobě jako peníze v pokladně a na účtech v bance
- Pohledávky

Jedna forma přechází v druhou (peníze v suroviny)

Čím rychleji se obrací, tím přinese větší zisk

22. Likvidnost a likvidita

- Schopnost jednotlivých aktiv přeměnit se rychle a bez větších ztrát na peněžní prostředky je likvidnost.
- Peníze jsou nejlikvidnějším majetkem
- Výše splatných závazků podniku poměřená s výší likvidních aktiv je likvidita (je to míra schopnosti podniku uhradit své závazky v blízké budoucnosti)
- Vyjadřuje se poměrovými ukazateli tzv. stupni likvidity
- Likvidita podniku je předpokladem jeho finanční rovnováhy
- Je-li podnik trvale nelikvidní, jedná se o platební neschopnost (insolvenci) – podnik není schopen splácet své dluhy v termínech splatnosti
- Likvidita a rentabilita jsou považovány za kritéria finančního zdraví

Na čem závisí majetková struktura podniku?

- Je dána jednak odvětvím podniku a typem podniku, finanční politikou podniku.
- Při řízení podniku je třeba stanovit výši oběžného majetku
- Optimální výše je taková, která zabezpečuje normální chod podniku s nízkými náklady

- Manažeři musí věnovat velkou pozornost plánování každé položky oběžného majetku, zvláště je to důležité u zásob
- V praxi jsou často opomíjeny pohledávky, zapomíná se na to, že musí být něčím financovány (třeba úvěrem)

Na čem závisí celková velikost podnikového kapitálu?

- Na velikosti podniku – čím větší je podnik, tím větší je kapitál
- Stupni mechanizace, automatizace, robotizace
- Rychlosti obratu kapitálu
- Organizaci odbytu
- Podnik by měl mít tolik kapitálu, kolik potřebuje
- Pokud ho má více než je třeba je podnik překapitalizován – není to hospodárné
- U a.s. bylo emitováno více akciového kapitálu, než může být ef. využito
- Akcionáři dostanou menší míru dividend
- Ukazatelem je poměr vlastního kapitálu a dlouhodobého majetku. Je-li tento poměr větší než 1, hovoříme o překapitalizaci
- Je-li kapitálu málo, podnik je podkapitalizován
- Dochází k tomu v době expanze podniku, rozšíření výroby a prodeje, není schopen hradit růst zásob – provozní úvěr
- Může dojít k platební neschopnosti a k pádu firmy
- Ukazatelem je poměr dlouhodobého majetku a dlouhodobých zdrojů.
- Je-li hodnota větší než 1, je podnik podkapitalizován

Vlastní kapitál je základem podnikání

- Podíl vlastního kapitálu (VK) je ukazatelem finanční jistoty podniku
- Vlastní kapitál v podniku jednotlivce tvoří peněžité i nepeněžité vklady

VK v obchodní společnosti se dělí:

1. Základní kapitál
2. Kapitálové fondy
3. Fondy ze zisku
4. Nerozdělený zisk

23. Základní kapitál

- V s.r.o. a a.s. se tvoří povinně a jeho výše se zapisuje do OR
- U a.s. jsou zapisovány akcie (cenný papír) a s nimi jsou spojena práva akcionáře
- Zisk se vyplácí ve formě tzv. dividend
- Akcie jsou vydané buď na jméno nebo na majitele
- Akcie v ČR republiky jsou základní, prioritní a zaměstnanecké
- Základní jsou nejrizikovější, ale nejvýnosnější
- Kromě pravidelného výnosu mohou prodejem vlastníci získat kapitálový výnos
- Hodnota akcií může být: jmenovitá, účetní, vnitřní (teoretická hodnota na základě očekávaných budoucích dividend v poměru s rizikem)
- Základní kapitál obchodní společnosti se zvyšuje novými peněžními nebo nepeněžními vklady společníků
- Snížení vlastního kapitálu lze jen na úroveň základního kapitálu – u a.s. snížením nominální hodnoty akcií výměnou za nové akcie nebo vyznačením jejich nižší hodnoty nebo vyjmutím určitého počtu akcií z oběhu

Kapitálové fondy, fondy ze zisku, nerozdělený zisk

- Vlastním kapitálem a.s. jsou i tzv. kapitálové fondy, z nichž hlavní část je tzv. emisní ážio (příplatek) – rozdíl mezi skutečně dosaženou prodejní cenou akcií a jejich cenou nominální při emisi akcií

- Fondy ze zisku – vytváří se přímo ze zákona (rezervní fond, statutární a ostatní fondy) Jsou pojistkou proti rizikům, ke krytí ztrát.
- Nerozdělený zisk – část zisku po odvodu daní, která se nerozděluje mezi majitele, slouží k dalšímu podnikání, přiděluje se k různým fondům (rezervním fondům), nemusí být ve formě volných prostředků
- Vlastní kapitál snižuje ztráta běžného účetního období a neuhrazená ztráta z minulých let
- Skutečná výše vlastního kapitálu je rozdíl mezi skutečnou hodnotou aktiv a skutečnou hodnotou jeho dluhů

Bez cizího kapitálu se obejde málokterý podnik

- Cizí kapitál je dluhem podniku, které musí podnik splatit (krátkodobý a dlouhodobý)
- Krátkodobý cizí kapitál – splatné závazky do jednoho roku jako jsou, bankovní úvěry, dodavatelské úvěry, zálohy přijaté od odběratelů, půjčky, nevyplacené mzdy a platy, nezaplacené daně, výdaje příštích období, dlužné období
- Dlouhodobý cizí kapitál – dlouhodobé bankovní úvěry, terminované půjčky, podnikové obligace a dlužní úpisy, leasingové dluhy.
- Kapitalizace pohledávky – banka vloží do firmy jí dluženou částku a získává podíl ve firmě
- Faktoring – odkup pohledávky bankou nebo faktorskou firmou
- Forfaiting – faktoring při vývozu investičních celků
- Hybridní financování – prioritní akcie, leasing, opce, warranty a jiné cenné papíry
- Rezervy – polštář pro krytí rizik z podnikání
- Tiché, skryté rezervy – nižší ocenění aktiv a vyšší ocenění dluhů, zrychlené odpisování
- Úrok – cena za získání cizího kapitálu, cizí kapitál je dražší než vlastní kapitál
- Krátkodobý kapitál je levnější než dlouhodobý

Proč použít při podnikání cizí kapitál?

- Podnikatel nedisponuje dostatečně velkým vlastním kapitálem
- Podnikatel přechodně nedisponuje potřebným kapitálem
- Použitím cizího kapitálu nevznikají poskytovateli žádná práva v přímém řízení
- Cizí kapitál je levnější než vlastní
- Cizí kapitál má i daňový efekt
- Použití cizího kapitálu zvyšuje výnosnost vlastního kapitálu
- Finanční páka – užitím cizího kapitálu se zvedá výnosnost vlastního kapitálu jako se zvedá břemeno při páce

Co jsou mínusy použití cizího kapitálu?

- Snižuje finanční stabilitu podniku
- Každý další dluh je dražší
- Omezuje jednání managementu
- Poměr mezi vlastním a cizím kapitálem se u různých podniků různí, záleží na pohledu podnikatele, úrokových sazbách, výnosnosti podniku
- Použití cizího kapitálu působí jako páka, kterou management zvedá výnosnost vlastního kapitálu.

24. Co je optimální kapitálová struktura?

Optimální kapitálová struktura – minimum celkových nákladů na podnikový kapitál

Při optimalizaci míry zadluženosti vycházíme z toho, že:

1. Cizí kapitál je levnější než vlastní
2. S růstem zadluženosti roste i úroková míra
3. S růstem zadluženosti roste i požadavek akcionářů na vyšší dividendy
4. Substituce VK dluhem zlevní náklady na celkový kapitál až do určité míry zadluženosti

Struktura dluhů – podíl krátkodobého a dlouhodobého kapitálu.

Obecné pravidlo: dluh je účelné zvýšit, když vyšší zadluženost zvyšuje majetek akcionářů

25. Rozvaha – obraz majetkové a kapitálové struktury podniku

- Jedná se o „T“ bilanci, na levé straně jsou aktiva, pravá jsou pasiva
- Druhou formou je forma vertikální
- Při založení podniku se sestavuje počáteční rozvaha (každá změna se zaznamenává dvakrát – nalevo i napravo, jedná se o systém „má dá-ti dal“, systém užívaný v podvojném účetnictví (sleduje se tak struktura majetku i kapitálu a dluhů
- Na konci každého účetního období se zpracovává řádná rozvaha, tzv. konečná (výroční) rozvaha
- Ta spolu s výkazem zisku a ztrát (výsledovkou) a přílohou, která vysvětluje a doplňuje oba výkazy tvoří tzv. roční závěrku
- Při zvláštních příležitostech se sestavuje tzv. mimořádná rozvaha
- Podniky, které mají v jiném podniku spoluúčasť alespoň 20% si nechávají zpracovat tzv. konsolidovanou účetní závěrku

26. Jak oceňujeme majetek podniku

- Aktiva a pasiva se oceňují historickými cenami
- Z původních cen se odepisuje část původních cen (odpisy), roli hraje i inflace
- Jednotlivé položky aktiv se oceňují individuálně, celková hodnota se zjistí součtem položek
- Odpisování – lineární (v každé roce stejné) a zrychlené (degresivní – v prvních letech rychlejší, pak pomalejší)
- Pro daňové účely se používají pravidla stanovená zákonem o účetnictví

- Majetek je zařazen do tzv. odpisových skupin, pro každou skupinu je určena doba odpisování (zákon o daních z příjmu)
- Pro svou vnitřní potřebu může podnik použít libovolný způsob odpisování, většinou kopíruje finanční odpisování z účetnictví
- Důležitá informace pro kumulaci majetku na obnovu majetku

Způsob ocenění zásob

- Podle průměrných cen
- Metoda FIFO – (First In – First Out)
- LIFO – (Last In – First Out)
- HIFO – (Highest In – First Out)
- LOFO – (Lowest In – First Out)
- Podle reprodukčních nákladů – víno, dřevo
- Pohledávky se oceňují také v historických cenách

Jak oceňujeme dluhy (pasiva) podniku?

- Pokud není cizí kapitál ve formě obligací nebo jiných obchodovatelných cenných papírů, má účetní (nominální) hodnotu
- Vlastní kapitál je uváděn rovněž v nominálních cenách
- U firem obchodovatelných na burze – součin ceny akcií a jejich počtu
- Přičteme-li k tržní hodnotě vlastního kapitálu tržní hodnotu dluhů dostaneme tržní hodnotu podniku

Oceňování podniku jako celku

- Potřebujeme znát cenu podniku při prodeji, vstupu nových společníků, vypořádání výstupu společníka, fúzi, přeměně právní formy, dědictví, likvidaci, atd.
- Celková cena je dána užítkem, který podnik poskytuje svému majiteli, užítkem jsou budoucí výnosy
- Při likvidaci podniku se stanovuje likvidační hodnota podniku

Metody oceňování podniku

- Metoda účetní - na základě účetnictví
- Substanční metoda – na základě reprodukčních cen všech majetkových složek podniku opravených o odpisy
- Výnosové metody – posuzování peněžního toku – cash flow, volné cash flow, metoda kapitalizace zisku, metoda diskontovaného cash flow
- Metody burzovního ocenění – podle tržní ceny akcií
- Kombinovaná metoda – aritmetický průměr hodnot získaných pomocí různých metod
- Metoda likvidační hodnoty – suma peněz, která se získá individuálním rozprodejem všech aktiv (to provádí likvidátor)
- Tržní hodnota podniku – součet současné hodnoty volných cash flow za 5 let a současné hodnoty věčné renty

Ocenění a inflace

- Vychází se z principu historických cen, bere však v úvahu změny tržních cen majetku a změnu kupní síly peněžní jednotky (inflace zvyšování cen zboží)
- Věrohodnější jsou reprodukční ceny. Inflace působí i na zásoby
- U dluhů je tomu opačně – při růstu inflace s dluhy vyděláváme

27. Restrukturalizace podniku – cesta ke zvýšení jeho hodnoty

- Podniky se s vývojem okolního prostředí i sama sebe mění i v oblasti struktura majetku – restrukturalizace
- Expanze – fúze, koupě, nabídka ke koupi, joint venture
- Fúze – spojení dvou či více jednotek
- Koupě – akvizice – malá jednotka je koupena velkou.

- Nabídka ke koupi – nabídka odkupu akcií
- Joint venture – části dvou firem se spojí v jednu, vzniká nový podnik
- Výprodej, zřeknutí se firmy- zřeknutí se a prodej části firmy
- Prodej části podniku – prodej třetí osobě
- Získání kontroly nad společností – zpětný odkup (dohoda o odkupu za cenu , která je navýšena o prémie),
dohoda o klidu - vykoupení akcionáři se zaváží , že se nepokusí znovu získat kontrolu nad společností)
opatření proti převzetí firmy - supermajorita
- Zlatý padák – ustanovení v manažerských smlouvách vrcholových manažerů, které stanoví náhradu za ztrátu zaměstnání
- Změny formy vlastnictví – přímá výměna dluhu nebo prioritních akcií za akcie společné nebo obráceně
- Zpětný nákup části dosud nesplacených akcií
- Úplná koupě majetku dříve veřejné společnosti malou skupinou vlastníků
- Zadlužený výkup – vstoupí-li do výkupu i vnější investoři, kteří zajistí potřebné peněžní fondy

